

Protocol de prevenció i actuació front a les agressions sexistes i sexuals en contextos d'oci

NO I PUNT!

De festa, Mallorca, lliure d'Agressions Sexistes
Consell Insular de Mallorca i Ajuntament d'ALGAIDA

Octubre 2017



Pacte ciutadà
per una Mallorca

**lliure de
violències
masclistes**



AJUNTAMENT D'ALGAIDA

 Direcció Insular d'Igualtat
Departament de
Participació Ciutadana i Presidència
Consell de Mallorca

Els **objectius de la campanya No i punt!** són aconseguir uns municipis lliures de sexisme i d'agressions sexistes, sexuals i homòfobes que tothom pugui gaudir de la festa i de l'espai públic en llibertat.

En aquest context, el protocol sorgeix de la necessitat de poder garantir un espai de seguretat on, en el cas de produir-se una agressió sexista o sexual, les víctimes tinguin el suport i l'apoderament per poder actuar per elles mateixes o de poder tenir suport per part dels agents implicats en l'organització de la festa i/o els agents de sensibilització.

Constitueix una norma d'actuació i ha de poder adaptar-se, en interès de les víctimes i a cada situació.

És un document elaborat conjuntament amb la Direcció Insular d'Igualtat i els agents del **municipi d'Algaida** implicats en l'organització i desenvolupament de la **Festa dels Quintos i les Quintes** programada, el dia **13 d'octubre de 2017**. Que es realitzarà al Pavelló Andreu Trobat (Pati de les Escoles) ubicat al carrer Sa Tanqueta, 14.

Agents implicats

En aquest protocol identifiquem els **agents implicats** i altres recursos:

Consell de Mallorca:

Agents d'igualtat: **Ana del Ojo**, Espai de Dones Manacor
Personal Dinamització Punt d'informació de la campanya No i punt

Àrees Municipals:

Regidoria de Festes: Maria Antònia Sastre - Regidora
Regidoria de Joventut: Kika Martí – Dinamitzadora Juvenil
Regidoria d'Igualtat: Catalina Fullana - Regidora
Batlia: Elvira Salom - AODL
Policia Local

Teixit associatiu:

Quintes i quintes del 97

Urgències i primera acollida:

Cossos i forces de seguretat: Guàrdia Civil
Protecció Civil

Àmbit sanitari:

PAC Lluçmajor
Hospitals de referència: Hospital de Son Llatzer

Recursos materials:

Punt d'Informació campanya No i Punt!
Material de sensibilització
Espai de seguretat: Sala ubicada al recinte de la festa

COM ACTUARAN ELS DIFERENTS AGENTS IMPLICATS PER IMPLEMENTAR LA CAMPANYA DURANT LA FESTA:

Àrees municipals encarregades de l'organització de la festa

El personal que participi en el desenvolupament de la festa a més a més d'actuar seguint les indicacions del protocol en cas de produir-se una agressió sexista, implementarà un seguit d'accions adreçades a crear un espai de prevenció i actuació des de la pròpia organització de la festa, adaptant-se a la realitat de cada municipi.

Agents implicats el dia de la festa:

Representants de l'Ajuntament:

- Maria Antònia Sastre- Regidora

- Coordinadora de la festa i col·laborador en la implementació de la campanya durant la festa.
- Agent de sensibilització identificada amb el braçalet
- Responsable d'acollir al personal dinamitzador del Punt d'Informació i de la seva ubicació.

- Kika Martí – Dinamitzadora Juvenil

- Agents de sensibilització identificada amb el braçalet
- Responsable d'acollir al personal dinamitzador del Punt d'Informació i de la seva ubicació en cas de no poder localitzar a la regidora
- Facilitarà l'Espai de Seguretat en cas de ser necessari.

- Elvira Salom – AODL

- Agents de sensibilització identificada amb el braçalet

Quintes i Quintos del 97

La Quinta del 97, com a organitzadora de la festa actuaran com agents de sensibilització identificats amb el braçalet No i Punt.

Els i les **agents de sensibilització** actuaran segons les indicacions següents:

- Actuaran com a personal de sensibilització informant sobre la campanya a demanda de les persones participants de la festa
- En cas de detectar o ser informats d'una agressió sexista, informaran a l'agressor, amb un to conciliador, que la seva actitud està molestant a altra persona. Sensibilitzant sobre la campanya i sobre la voluntat de que tothom pugui gaudir de la festa amb igualtat i/o demanant la col·laboració de les persones que acompanyen a l'agressor.
- En cas de no cessar l'agressió ho comunicaran al Punt d'Informació o cridaran a la Guàrdia Civil, i acompanyarà o guiarà a la persona agredida fins a la seva localització, segons la intensitat de l'agressió o la demanda de la persona agredida.

L'horari del Punt d'Informació serà de 23,30 a 03,30 h, la patrulla de la Guàrdia Civil estarà de forma itinerant a la festa, si no hi és, es cridarà al 062.

- En casos d'agressions d'intensitat alta cridar a 112 o 062.

Protecció Civil

Com a personal de col·laboració en la seguretat de la festa, el voluntariat de Protecció Civil actuarà com agent de sensibilització identificat amb el braçalec de la Campanya. Es comunicarà amb la Guàrdia Civil en casos de detectar una agressió sexista que precisi la seva intervenció.

Com ha d'actuar el personal del punt d'informació No i Punt!

Front a agressions sexistes de baixa intensitat

- El personal ha d'estar atent davant qualsevol possible agressió sexista.
- La resposta ha de ser immediata i contundent.
- En tot moment ha de donar suport a la víctima. És important que no es senti exclosa de l'espai de festa i que no quedi tota sola, han d'estar amb ella i l'han d'ajudar a cercar a amics o persones de la seva confiança.
- Si cal, s'ha de facilitar un espai de seguretat, i preservar-la de la persona agressora
- En cas de no cessar l'agressió, contactar amb la Guàrdia Civil.

Front a agressions sexistes d'alta intensitat

- Contactar amb 112 i/o 062
- No actuar revictimitzant a qui pateix la violència i confereix impunitat a qui l'exerceix.
- És important que la persona víctima qui pateix l'agressió no quedi tota sola, han d'estar amb ella i l'han d'ajudar a cercar les seves amistats o persones de la seva confiança, facilita-li un telèfon si no en té o ajuda-la a fer una cridada.
- Han d'informar a la víctima que en cas d'haver patit una agressió sexual es recomana no rentar-se ni canviar-se de roba, per tal de no perdre proves biològiques.
- Els/les dinamitzadors/dinamitzadores no la podran acompanyar a interposar una denúncia o acudir a un centre hospitalari. Aquests acompanyaments els podran fer persones de confiança de la víctima o personal dels serveis especialitzats com ara la policia local.
- Segons el seu estat emocional o físic, s'ha de facilitar un espai de seguretat i si és possible d'intimitat.
- S'ha de tractar la informació amb confidencialitat, no divulgar ni traspasar informació.
- S'ha de respectar la decisió de la víctima. Facilitar la informació però no condicionar-la, pot ser que aquest no sigui el moment adequat per prendre una decisió immediata i li calgui un temps per poder decidir què fer en relació a l'agressió patida.
- Si la víctima decideix acudir a un servei mèdic s'activarà el protocol sanitari.
- Facilitar-li altres telèfons d'interès, encara que no en faci ús immediatament.
- Les persones que ho precisin podran disposar del servei de traducció i interpretació del 016.

Els cossos de seguretat amb competències en matèria d'agressions sexuals

- La patrulla de la Guàrdia Civil personada a la festa es coordinarà amb el personal dinamitzador del Punt d'Informació, per tal de presentar-se i establir formes de comunicació en casos d'agressions sexistes. Tindrà un servei itinerant, ja que ha d'estar disponible a demanda d'altres possibles incidències fora de la festa. En el cas de no esser en el moment de que es produeixi una agressió i sigui necessària la seva intervenció es cridarà al 062 o al 112.

- Com a cos de seguretat, serà l'agent implicat indicat per a la intervenció amb el o els agressors, i acudirà a demanda dels altres agents de la campanya (personal de sensibilització i de dinamització del Punt d'Informació) davant la detecció d'una agressió sexista quan hi hagi demanda de la víctima o davant agressions d'alta intensitat.

- La Guàrdia Civil és el cos amb competències en casos d'agressions sexuals.

- En cas de que la persona agredida necessiti atenció sanitària, els **servei sanitari** a on s'indicarà que acudeixi la persona agredida és:

- Hospital de Son Llàtzer: Hospital de referència en casos d'agressions sexuals. li realitzaran el reconeixement mèdic i s'activarà el protocol d'atenció, contactant amb el jutjat de guàrdia i a l'espera del personal de medicina forense que realitzarà la recollida de proves. La persona agredida ha de rebre la còpia del part de lesions per a la realització de la denúncia.

Recursos

RECURS	TELÈFONS CONTACTE/UBICACI Ó	QUAN UTILITZAR-HO?
Emergències . Servei universal i gratuït 24 hores	112	Agressions d'Intensitat Alta
Punt d'Informació	Horari: 23,30 – 03,30 Ubicació: Pati de ses Escoles (Pavelló Andreu Trobat, C. Sa Tanqueta, 14)	Agressions d'Intensitat baixa i alta
Guàrdia Civil	062	Agressions d'intensitat alta o a demanda de la persona agredida
Regidora de festes – M ^a Antònia Sastre	663379164	Acollida personal PI/Agent de sensibilització
Kika Martí – Dinamitzadora Juvenil	673643926	Agent de sensibilització/ Facilitadora de l'Espai de Seguretat/ Acollida personal PI sinó es localitza a la regidora
QUINTA'97	Organització de la festa	Agents de sensibilització
Protecció Civil: Miquela	629689982	Agents de sensibilització
Espai de seguretat	Sala ubicada al recinte de la festa	Agressions d'intensitat alta o baixa a demanda de la persona agredida
Hospital de Son Llàtzer	Carretera de Manacor, Km 4 (Son Ferriol) 871 202 000	Agressions d'intensitat alta

Pautes generals d'intervenció davant una agressió sexista durant les festes

Amb caràcter general independentment de la intensitat de l'agressió:

- Identificar els agressors, sempre que es pugui.
- Escoltar i acompanyar a la persona agredida, respectant la seva opinió i mantenint la confidencialitat.
- Si una persona manifesta haver estat agredida no se li ha de qüestionar ni ho ha de justificar, se li ha de donar suport. En cas de denúncia, els cossos de seguretat seran els responsables de fer les investigacions pertinents.
- Si cal, proporcionar-li un espai de seguretat.
- Coordinar-se i portar a terme totes les accions que siguin necessàries quant a recursos.
- Preguntar a la persona agredida si necessita algun altre tipus d'assistència i informar que té dret a interposar una denúncia.
- Evitar i tallar els rumors.

Pautes d'intervenció de caràcter general davant una agressió sexista de baixa intensitat

Quan la persona afectada es posa en contacte amb qualsevol de les persones encarregades del bon desenvolupament de les festes (Punt d'Informació o persones identificades amb el braçalel) i informa sobre l'agressió que ha patit.

1. Si s'identifica l'agressor, la persona de referència demanarà a l'agressor que pari el seu comportament i/ o actituds masclistes. Evitarem confrontacions directes en la mesura del possible i per a això la primera línia de diàleg estarà formada per persones que se sentin capaces d'afrontar la situació de forma coherent i prioritzant situacions no violentes, s'intentarà involucrar i comprometre l'entorn perquè parin les actituds que mostra l'agressor.
2. En cas de no cessar en la seva actitud es cridarà a la policia local, que actuarà segons el seu criteri.
3. S'informarà la persona agredida que té dret a interposar una denúncia.

Pautes d'intervenció de caràcter general davant una agressió sexista de d'alta intensitat

La primera persona que sigui testimoni o sàpiga d'alguna agressió, parlarà amb la víctima. S'assegurarà que no corre perill immediat i esbrinarà el seu estat físic i emocional. Segons l'estat de la víctima es desenvoluparan les següents actuacions:

- Cridarà al telèfon 112 i/o a avisarà a la Policia local en cas de necessitar protecció i/o en cas de voler interposar denúncia. Des d'aquests serveis es faran càrrec de la víctima i de totes les actuacions que aquesta precisi.
- Preguntar a la víctima si vol interposar denúncia. En cas afirmatiu, preguntar-li quina persona de la seva confiança podria acompanyar-la per realitzar els passos. Si no vol interposar una denuncia, proporcionar-li el suport que necessiti, procurar que no marxi sola, i donar-li informació sobre els serveis i entitats existents.
- Si requereix assistència sanitària se li acompanyarà a la zona a on està ubicada l'ambulància per una valoració inicial, i en cas que fos necessari, a l'Hospital de Manacor. Allà li realitzaran el reconeixement mèdic i s'activarà el protocol d'atenció. La persona agredida ha de rebre la còpia del part de lesions per a la realització de la denúncia.

- **En el cas de violació o abús sexual, és molt important informar a la víctima que no ha de canviar-se de roba, ni rentar-se, i en cas de violació bucal, ni menjar, ni beure, ja que podrien eliminar-se proves per a la identificació i condemna de l'agressor.**

Aquesta és una recomanació de particular importància per aconseguir que el tràmit penal tingui alguna garantia de resolució. És probable que la víctima pugui voler esborrar tot petjada de l'agressió del seu cos però ha de conèixer les conseqüències d'això, a fi de no esborrar les proves que puguin portar a detenir l'agressor.

- És possible que la víctima no sàpiga immediatament si vol denunciar o no, per això, és important que la víctima conegui les conseqüències d'aquesta acció penal i també les que conseqüències de no interposar-la. En aquest sentit és molt important ajudar-la a valorar els pros i contres d'aquesta acció i donar-li temps perquè pugui pensar què vol fer atenent al fet que:
 - Si necessita acudir a l'hospital o centre mèdic, ha de saber que segons la llei d'enjudiciament criminal, les agressions sexuals o maltractament físic són fets delictius dels quals el personal sanitari està obligat a adonar a les autoritats judicials ho vulgui o no la víctima.
 - Que encara que posteriorment pot ampliar la seva declaració, la primera declaració dóna inici a una via penal i serà citada per a un judici en el qual ella serà la testimoni principal.
 - Que la víctima pot denunciar quan vulgui, però es recomana que interposi la denúncia el més aviat possible, preferiblement abans de les 48 hores
 - Que de no interposar la denúncia, l'agressor quedarà lliure i impune, sense assumir les conseqüències dels seus actes, podent-la agredir de manera repetida o fer-ho amb una altra víctima.

violació vaginal, anal o bucal

amenaces o intimidacions

abraçades i besades no desitjades

tocaments no desitjats

invasió de l'espai personal

bromes insinuants

mirades intimidatòries

tirar floretes "piropos"

comentaris i bromes sexistes

NOI I PUNT

Definicions

Una **agressió sexista** és una agressió, física o psíquica, exercida sobre una persona per motius de gènere, orientació sexual, identitat de gènere, aspecte físic en relació als estàndards estètics. Les agressions sexistes inclouen també les agressions contra el col·lectiu LGTBI: homofòbia, transfòbia, lesbofòbia, bifòbia i interfòbia. Les agressions sexistes poden adoptar diferents formes i diferent intensitat que en aquest protocol hem agrupat com agressions sexistes de baixa i d'alta intensitat :

De baixa intensitat

- **Formes d'assetjament verbal:** comentaris o bromes sexualment insinuants, preguntes impertinents sobre la seva vida privada, comentaris sobre la seva aparença física quan són ofensius, invitacions inadequades per una trobada, així com qualsevol altre comportament hostil com insults, burles, comentaris despectius sobre la persona, floretes ("piropos") indesitjades... que tenen per objectiu ridiculitzar a una persona o grup. També tenen aquesta consideració quan es comparteixen a través de les xarxes socials, o d'altres mètodes tecnològics.
- **Formes d'assetjament no verbal:** mirades inapropiades o lascives que l'intimidin, fotografies o imatges que algú li envia o mostra de contingut sexualment explícit; material pornogràfic que algú obliga a veure en contra de la seva voluntat, coacció conductes exhibicionistes.
- **Formes d'assetjament físic:** besades, abraçades, formes no benvingudes de contacte físic, tocaments no desitjats que incomodin, violentin o no agradin a la persona o grup que els pateix.

D'alta intensitat

- **Abusos sexuals** es donen quan una persona, sense violència o intimidació i sense que intervingui consentiment, realitza actes que atemptin contra la llibertat sexual d'una altra persona. També són considerats abusos sexuals no consentits els que s'executin sobre persones que es trobin privades de sentit o del trastorn mental de les quals s'abusés, així com els que es cometin anul·lant la voluntat de la víctima mitjançant l'ús de fàrmacs, drogues o qualsevol altra substància natural o química idònia a aquest efecte.

També serà considerat abús quan el consentiment s'obtingui prevalent-se el responsable d'una situació de superioritat manifesta que coarti la llibertat de la víctima.

- En menors de 16 anys, es considerarà abús o agressions sexuals quan es realitzin i interaccions entre un o una menor i una persona adulta , quan l'adult (agressor) utilitza al menor per estimular-se sexualment a ell mateix o a una altre persona. L'abús sexual també pot ser comès per una persona menor de 18 anys quan aquesta és significativament major que la víctima o quan l'agressor està en posició de poder o de control.
- Qualsevol activitat sexual, amb o sense violència, entre un adult i un menor, o entre dos menors quan un exerceix poder sobre l'altre. Forçar, coaccionar o persuadir a un menor a participar en qualsevol tipus d'activitat sexual. Això inclou contacte sexual encara que també activitats sense contacte directe.
- **Agressions sexuals:** qualsevol conducta que atempti contra la llibertat sexual d'una altra persona, amb violència o intimidació, entenent violència com la utilització de força física i intimidació com les conductes de tipus psicològic que tenen com a finalitat infondre temor a patir un mal imminent i greu, o amenaces de patir-lo en la persona de la víctima o altres persones properes.

L'agressió sexual, coneguda com violació, es defineix com l'accés carnal per via vaginal, anal o bucal, o introducció de membres corporals o objectes per alguna de les dues primeres vies.